

A repce termesztése lépésről lépésre

A repce az egyik legsokoldalúbban hasznosítható szántóföldi növényünk, amely nemcsak az olajiparban és a biodízel-gyártásban tölt be kulcsszerepet, de magas fehérjetartalma révén takarmányként is kiváló, valamint kiemelkedő méhlegelőként is. Az elmúlt években egyre nagyobb figyelem irányult a repcére - a 2020 utáni piaci ingadozások, a klímaváltozás kihívásai és a fenntarthatósági célok mind hozzájárultak ahhoz, hogy újraértékeljük termesztésének lehetőségeit.

Hazánk agroökológiai adottságai kifejezetten kedveznek a repce termesztésének: termékeny talajaink, változatos klímaviszonyaink és a tapasztalt gazdatársadalom lehetőséget ad arra, hogy jó hozamokkal és magas minőséggel gazdálkodjunk.

Cikkünkben végignézzük lépésről lépésre vezető a repce termesztésének teljes folyamatán, kezdve a talaj előkészítéstől a betakarításig, kitekintve a piaci lehetőségekre és az innovációs trendekre is.

A repce jelentősége és alapvető jellemzői

A repce (*Brassica napus*) a keresztesvirágúak családjába tartozó, gyorsan fejlődő kétszikű növény. Az [őszi káposztarepce](#) dominál hazánkban, köszönhetően a hosszabb tenyészidejének és ezáltal magasabb hozamának. Fejlődési szakaszai a kelés, tölevélrózsa-képzés, szárbaindulás, virágzás és érés. A repce keresztbeporzású növény, így kiváló méhlegelő is: virágzása során jelentős mennyiségű nektárt és virágport termel, ami támogatja a méhállomány egészségét és a beporzásban betöltött szerepét is növeli.

A repce szerepe a vetésforgóban

A repce kedvezően hat a talajszerkezetre, mélyre hatoló karógyökere segít lazítani a talajt és elősegíti a tápanyagok feltáródását a következő kultúrák számára. Jó előveteménynek számít gabonafélék, különösen a [búza](#) számára. Éghajlati szempontból is rugalmas: jól bírja a hűvös őszi időt, de a téli fagyokkal szemben megfelelő fejlettségi állapotban kell lennie a sikeres átteleléshez. A tavaszi repce inkább hűvösebb régiókban ajánlott.

A repcetermesztés lépései - teljes termesztési ciklus

• Talajelőkészítés és hely kiválasztása

A repce legjobban a mélyrétegű, tápanyagban gazdag, jó vízháztartású talajokon érzi jól magát. Az optimális talajtípusok közé tartozik a csernozjom (feketeföld), a vályog és a meszes agyag. Fontos a talajszerkezet lazasága és a semleges közeli pH-érték (6,0–7,0 közötti tartományban).

A talajelőkészítés mélyszántással (30–35 cm) kezdődik, majd kultivátorozással biztosíthatjuk a kellően aprómorzsás magágyat. A vízelvezetésnek kiemelt szerepe van, mivel a pangó víz könnyen károsítja a fiatal növényeket.

• Vetés előtti tápanyag-utánpótlás

A talajvizsgálat elvégzése alapvető, hogy tudjuk, milyen tápanyagok pótlására van szükség. A repce tápanyagigényes növény, főként nitrogénből (120–180 kg/ha), de emellett fontos a foszfor (60–80 kg/ha) és kálium (120–150 kg/ha) kijuttatása is. A mikroelemek közül a bór és a mangán hiánya gyakori probléma a növény számára, így erre érdemes plusz figyelmet fordítani. A trágyázási tervet érdemes térségenként megválasztani: a Dunántúlon magasabb humusztartalmú talajokkal számolhatunk, míg az Alföldön gyakori a mikroelemhiány. Mi a Primagnál mindkét esetben számos megoldást és terméket kínálunk.

• A vetés időzítése és technológiája

Az őszi repce optimális vetési ideje augusztus közepétől szeptember első negyedéig tart. Természetesen ez is eltérhet régióként: a hűvösebb északi megyékben korábban érdemes vetni, míg délen akár szeptember eleje is elfogadható. A vetésmélység ideális esetben 2–3 cm, a sortávolság 12–45 cm között változhat, hektáronkénti magmennyiség 3–6 kg.

• Ápolási munkák és állománykezelés

A gyomirtás már a vetés előtt, preemergens szerekkel kezdődik, majd posztemergens kezelésekkel folytatódik a fejlődési szakaszokhoz igazítva. A regulátorok alkalmazása őszen és tavasszal is indokolt a szárszilárdítás és a túlzott növekedés visszafogása érdekében. Kiemelten fontos a növényvédelem! A repcedarázs, repcefénybogár, ormányosok és különböző gombabetegségek

(fóma, alternária) komoly kárt tehetnek a termésben. Az integrált növényvédelem (IPM) előtérbe helyezése hosszú távon is fenntartható megoldás.

- **Kiegészítő tápanyag-utánpótlás és lombtrágyázás**

A tavaszi fejtrágyázás nitrogénnel történik, gyakran két részletben. A bór és molibdén kijuttatása fontos a virágzás előtti időszakban. A levelek analízise segítségével célzottan pótolhatók a hiányzó mikroelemek, amelyhez egyre többen alkalmazzák a precíziós technológiákat.

Betakarítás és utókezelés

- **Az érés jelei és betakarítási idő**

A repce érésének fenológiai jelei közé tartozik a becők sötétedése és a magok keményedése. A túl korai betakarítás magas nedvességtartalommal, a késlekedés pedig pergési veszteséggel jár. A kombájnok repcéhez való beállítása (pl. pergéscsökkentő kiegészítők, megfelelő vágási magasság) alapfeltétel a sikeres betakarításhoz.

- **Termésminőség és hozamértékelés**

Az országos átlagtermés 2,5-3,5 tonna/hektár körül alakul, de intenzív technológiával és kedvező évjáratban 4 tonna feletti hozam is elérhető. Az olajtartalom 42-46% között mozog, a betakarításkori nedvességtartalom ideális esetben 9% alatt van. A tárolás száraz, jól szellőző helyen történjen, akár hűtött raktárban, hogy megőrizzük a minőséget.

Gazdaságosság és piacra jutás

- **Piaci lehetőségek, felvásárlók és export**

A repce iránti kereslet stabil, köszönhetően a biodízel-gyártásban betöltött szerepének és az étolajipar igényeinek. A belföldi felvásárlók mellett komoly exportlehetőségek is rendelkezésre állnak (pl. Németország, Ausztria). Szerződéskötésnél fontos az árgarancia, a fizetési határidők tisztázása és a minőségi paraméterek pontos rögzítése.

Gyakori hibák és tanulságok

- **A leggyakoribb termesztési hibák**

Sok gazda esik abba a hibába, hogy túl későn vet, nem fordít elég figyelmet a gyomirtásra, vagy nem alkalmaz regulátort. Az is előfordul, hogy elmarad a mikroelemek pótlása, így a virágzás gyengül, a terméskötés pedig nem lesz optimális. A hozamcsökkenés fő okai a nem megfelelő növényvédelem és az időjárási stressz elhanyagolása.

Innovációk és jövőbeli trendek a repcetermesztésben

- **Precíziós mezőgazdaság alkalmazása**

A GPS-alapú kijuttatórendszerek, drónos permetezés és NDVI-térképezés egyre inkább elérhető a

közepes és nagyobb gazdaságok számára. Ezek alkalmazásával csökkenthető a költség és javítható a hozam. Ezt támasztja alá egy 2021-es francia kutatás is, amely a Sentinel-1 és Sentinel-2 műholdak NDVI-indexét alkalmazta a repceállomány nyomon követésére. A precíziós adatfeldolgozás - Gaussian keverékmodellek használatával - rendkívül pontos (MAE <https://doi.org/10.48550/arXiv.2110.11780>)

- **Új fajták és genetikai fejlesztések**

A modern hibrid fajták magasabb olajtartalommal és jobb stressztűréssel rendelkeznek, így ellenállóbbak a szárazságra és a betegségekre. A Primag kínálatában is megtalálhatóak ezek a korszerű, hozamoptimalizált fajták, melyek segítik a piaci igények kiszolgálását. A repce komplex, de kiválóan tervezhető növény, amelyet megfelelő technológiai fegyelemmel, precíz időzítéssel és jó talajismerettel eredményesen termeszthetünk. Legyen szó Dunántúli löszhátságokról, alföldi homoktalajokról vagy északkeleti dombvidékekről, a megfelelő fajtaválasztás és technológia alkalmazásával a repce minden régióban sikeresen termeszthető.

A hosszú távú stratégia részeként a repcét érdemes a vetésforgóba illeszteni, és a korszerű mezőgazdasági trendekhez igazítani, mert a fenntarthatóság és a gazdaságosság ma már nem ellentétei egymásnak - hanem egymást kiegészítő feltételei a sikeres gazdálkodásnak.

PRIMAG
— 1991 —